

לדעת בבירור מתי נסתיימה תקופה זו, ובערך היה זה עד אחר הרבי מלובלין זי"ע. ואף שגם לאחמ"כ יש לנו עדיין שיריים מזה הדרך, אבל מאז והלאה שוב אין יכולים לומר ככלל גדול על כל הצדיקים שהלכו בדרך זה שהיו לגמרי בגדר אחר ושכל מהותם היה מהות אחרת לגמרי, כמו שהיה ידוע על הצדיקים תלמידי הבעש"ט שהיו בגדר אחר לגמרי שלא לפי ערך הדורות, וכל מהותם היה מהות אחרת לגמרי. ולאחמ"כ היו צדיקים שנכנסו בגדר זה והיו כאלו שכבר לא נכנסו בגדר זה. ועכ"פ יהיה איך שיהיה עדיין יונקים עד היום הזה מהשיריים של דרך הבעש"ט, ובוודאי צריך להיאחז בשיריים אלו ובמה שנשאר לנו מדרך הבעש"ט, שהרי על מנת כן נתנו זאת שיאחזו בזה עד שיבא משיח.

והנה כאשר נרצה לבא ולהגדיר את דרך הבעש"ט, בלי להיכנס לפני ולפנים אלא כאחד העומד בחוץ ורוצה לדעת מהו דרך הבעש"ט ודרך החסידות, הנה יכולים להגדיר בקיצור את התמצית של דרך החסידות במילה אחת, שהיא דרך בעבודת ה' המיוסדת על גילויים של פנימיות התורה וסודות התורה. שנתגלה לבעש"ט דרך ואור אשר שורשו הוא בפנימיות התורה. וכבר ביארנו שאין זה רק דרך בעלמא, אלא גילוי של אור המיוסד על פנימיות התורה, ואור זה הכניס חיות ובהירות אחרת בכל קיום התורה והמצוות. שיקיימו תורה ומצוות עפ"י האורות והיסודות של פנימיות וסודות התורה המבוארים בספרו של רשב"י ובספרי האר"י הק'. והרשות ניתנה לבעש"ט להוריד אורות אלו לעולם, עד שכל הענינים של קיום התורה ומצוות יהיו יכולים לסבול פירוש ומהלך חדש, ומעתה יהיה קיום התורה והמצוות באופן נעלה ביותר. וזהו ההגדרה הכללית על מהות דרך הבעש"ט.

ומעתה נבא לבאר כמה ענינים פרטיים המשותפים לדרך החסידות. ונבאר קודם נקודה אחת דהנה אדם המבקש להיות עובד ה' ולתקן את מידותיו, ולעבוד על התאוות שלו, הנה כאשר מתחיל הוא להסתכל בעצמו, הרי יראה שיש לו דברים הרבה מאד על מה לעבוד. ואין זה דבר פשוט כלל ועיקר, וכמאה"כ עיר פרא אדם יולד, שמעת חטא עץ הדעת נולד כל אדם בכמה וכמה טבעיים רעים, אשר צריך הוא לעבוד עבודה רבה לתקנם ולהיטיבם. ועל זה מיוסד כל חכמת המוסר.

- וכשמדברים מחכמת המוסר יש לחזור ולהדגיש מה שכבר הזכרנו כמה פעמים, שאין הכוונה בדווקא לחכמת המוסר של רבי ישראל סאלאנטער זצ"ל. ואין חכמת המוסר מתייחסת בדווקא אל רבי ישראל סאלאנטער, אלא שרבי ישראל סאלאנטער זצ"ל היה לו מהלך ודרך

המקדש והכהנים משרתי ה' היו צריכים להיות במדריגה זו, וזה היה עבודת המקדש, שבשעת העבודה היו מכוונים שמות הקדושים וענינים גבוהים ביותר. ולמדריגה זו יכול כל צדיק לזכות על ידי שעובד על עצמו, עד שזוכה להיות קדוש בעולם הזה ודבוק באלקיו בכל מעשיו.

וכבר מילתנו אמורה בשיעור הקודם, שמה שהזכיר כאן את ענין 'העיון העצום בסתרי ההשגחה העליונה ומצפוני הבריאה', הנה דבר פשוט הוא שמרמז בזה להדיא על ענין העסק בסתרי תורה וחכמת הקבלה, והעסק בשמות הקדושים ויחוד יחודים. אשר לאמיתו של דבר על זה מיוסד תורת הרמח"ל, וכמעט רוב ספריו הם להסביר את סודות התורה. ובכל הספר מסילת ישרים כמעט והעלים ענין זה לגמרי. אולם כאן כשבא לבאר את מדריגת הקדושה, הרי הוא כמוכרח להזכיר את ענין העסק בענינים גבוהים ונסתרים, שהוא חלק גדול ממדריגת הקדושה.

אמנם כמובן שצריכים להיות ראוי לכך. ומי שעוסק בכך ובאמת אינו ראוי לכך, הנה על זה כבר כתב במסילת ישרים כאן שהרי הוא כזר ובעל מום שנאמר בו זר לא יקרב. כי זה כלל גדול בקדושה שאין יכולים לעלות למדריגות שהם יותר מכפי ערך האדם, וצריכים להיות ראוי למדריגה שרוצים לאחוז בה. ומי שהולך גבוה מדי גבוה אין זה טוב בעבורו כלל ועיקר, והרי הוא כזר הקרב לעבוד בבית המקדש.

דרך החסידות - עבודת ה' עפ"י פנימיות התורה

נחזור למה שכבר התחלנו קצת לבאר בשיעור הקודם את מהותה של דרך החסידות. שבדבר זה יש מבוכה גדולה אצל בחורים חסידיים ואברכים חסידיים, ששואלים כסדר מה היא 'חסידות', ואינם יודעים להגדיר בבירור את הענין של חסידות. וכבר דיברנו מזה בקיצור בשיעור האחרון שדרך הבעש"ט היה בעיקר אור וגילוי נשגב. וחוץ ממה שיש בחסידות דרך בעבודת ה', הנה בעיקר הוא גילוי ואור גדול שניתנה רשות מן השמים לגלות אורות גדולים בתורה ובעבודה. וה'דרך' שיש בחסידות הוא רק דרך איך לקבל את האורות האלו ואיך להשתמש בהם, כי כל אור וגילוי צריך שיהיה לו כלי לקבל אותו.

והאורות האלו שנתגלו בדרך הבעש"ט הם מעין וקצת הארה מימות המשיח. וכעין זה היה הדור של רשב"י והדור של האר"י הקדוש שהיו דורות שניתן להם רשות מן השמים לגלות אורות וגילויים נשגבים ביותר. ועיקר התקופה של גילוי זה היה למשך זמן מסויים, ואין יכולים